

iste v posesti. Za osnovno šolo pa bomo izbrali le to, kar je praktično in kar bistri razum, vsako le spominsko obilježje pa opustimo.

Mnogo oblik glagola prinesejo otroci že od doma seboj. Tvoritev časov jim vobče ne dela težko in tudi osebnost tvorijo navadno pravilno; kar je pa napačnih, n. pr. deloma, se naj čim prej odpravijo s temeljito posebno vajo. Važne so vaje, izpeljati iz nedoločnika katerokoli določno obliko: pisati — pišem, vezati — vežem, dihati — dišem, ožeti — ožmem, pripeti — pripnem, poslati — pošljem. Take jezikovne slovniške vaje se morajo že na nižji stopnji pričeti. V to svrhu so glagoli grupirani. Sploh bi morala nižja stopnja (1.—3. š. l.) prav mnogo formalnih vaj gojiti ter tako pripravljati teren za slovniška razmotrivanja na srednji in višji stopnji. Saj je jasno, da otroci, ki ne obvladajo najvažnejših slovniških oblik, ne morejo pravilno odgovarjati, še manj pa pravilno pisati. Ali se naj res do tretjega šol. leta vlečejo napačne oblike: rumene sonce, bele jajce, oni pišajo i. dr.? Na nižji stopnji se naj uče otroci v prvi vrsti elementov: besed, stavkov, števila in priproste operacije, ekskurze v višje sfere pa prepustimo višjim učnim stopnjam! Z določevanjem naklonov se naj na srednji stopnji ne trati časa, kajti naklone pojmujejo šele zrelejši učenci, v formalnem oziru pa isti ne nudijo posebnih težkoč. Zelo važne pa so vaje pretvarjanja dovršnikov v nedovršnike ali morda tudi obratno. V to svrhu so glagoli zbirati v skupine. (Gl. IV, zvezek Schr.-B.-ove Jezikovne vadnice!) Dvršnike mora učenec dobro razločevati od nedovršnikov!

Predno se preide k deležnikom sed. časa, se morajo učenci vaditi v kratki obliki tretje osebe množine. Ako se v tem poglavju postopa sistematično, deležniki ne delajo učencem hudih preglovic. Najbolje je postopati na sledeči način: Vadijo se najprej deležniki (pridevniški seveda) ki nimajo kratke oblike in sicer takoj v stavkovni zvezi, da tako učenec polagoma shvati bistvo te glag. oblike. Na tablo napišem stavke:

Hlapec, ki pridno dela, zasluži dobro kosilo. Kdo mi zna ta stavke na malo krajši način povedati? Ali: Kakšen hlapec . . .? Če mi ne zadene noben, ga povem sam, napišem ter ga dam ponoviti. (Pridno delajoči hlapec . . .) Drugi primer: Jabolka, ki padajo na trda tla, se obtolečejo. Katera jabolka . . .? Eden boljših učencev bo pretvoritev tega stavka gotovo pogodil, če ne, se mu malo pomaga pri besednem redu. Še nekaj takih primerov, pozneje le ustmeno, se poda ter pridno ponovi! Seveda mora biti učitelj pripravljen, ali pisмено ali pa duševno »nabasan« s potrebno snovjo. Paziti mora, da stoji dotični samostalni v 1. sklonu, kajti sklanjatev deležnikov se naj vadi drugokrat. Za pisμένο vajo napišem na tablo tistih 8—10 glagolov v nedoločniku, učenci pa na to napišejo opetovano slišane stavke. Boljši učenci smejo tudi zamenjati besede (samostojnost!) Na pr. Naporno delajoči hlapec se poti. (Dalje sledi.)

Jak. Kovačič.

Iz Jugoslavije.

— Miss Palmer — naša »inšpektorka«. Ministrstvo prosvete je izdalo odlok, s katerim direktno ukazuje viš. šol. svetu, da ima pripustiti Miss Palmer inšpicirati po šolah akcijo R. K. in tozadevne uspehe. Ne vemo, bo li inšpicirala bolj otroke ali učiteljsvo, vemo pa, da smo v marsičem še predobri patrioti, a da težko prebavljamo take ukaze, kakor je po-

nost naše domovine ter vplivaj z besedo in z vzgledom na mladino, da bo vselej in povsod najprej — narodno zavedna

Marica Bartolova.

† Ida Moll-Turnšek.

Ob zidu pokopališča se dviga nov grob, posut z nešteti ovnelimi spomladanskimi cvetkami. V lahkem vetriču kimajo trudne glavice in pošiljajo mirno spavajoči zadnje pozdrave obeh sirot, ljubljenega moža, dragih staršev in sorodnikov, tovarišev in tovarišic.

V grobu počiva ljubeče materino srce. Srce, katerega slednji utrip je bil posvečen ljubezni in žrtvam do svojih otrok. Srce, ki ni hotelo mirovati, ker mu je bila ločitev od predragih malčkov pretežka. Srce, ki je utripalo tako močno in zvesto, da je hotelo premagati smrt! — Toda kruta smrt ne pozna usmiljenja — s svojimi koščeni rokami je zagrabila za to srce in ga umirila. —

Ida! Tvoje srce pa ni bilo le polno materinske ljubezni — ne, ljubila je tudi

slednji. Imamo svoje okrajne šol. nadzornike in višje šolske nadzornike, ki naj nas inšpicirajo, ti naj inšpicirajo šole; tudi nimamo nič proti temu, če gđ. Miss Palmer hospitira glede akcije R. K. na šolah, a da ji da ministrstvo prosvete oblast inšpekcije po šolah, temu moramo oporekati in bomo dosledno oporekali. Dovolj dobre volje smo pokazali za akcijo gđ. Miss Palmer, a zadnji tozadevni odlok ministrstva nam vzbujajo resne pomisleke.

— Draginjske doklade. Svoičas smo bili na bivšem Štajerskem razdeljeni po krajevnno-razrednem sistemu. Imeli smo tri razrede in sicer tako glede osnovne plače, kakor tudi glede doklad. Vsako leto pa se je posrečilo nekaterim šolam, da so bile pomaknjene iz nižjega v višji plačilni razred. To je bilo pričkanja in prerekanja, dokazovanja in utemeljevanja, nasledki pa vedno isti: nezadovoljstvo, jeza, solze. Celokupno štaj. učiteljsvo obeh narodnosti je priredilo v Gradcu impozantno manifestacijsko zborovanje za odpravo krivičnega krajevnega sistema na podlagi pravoreka: za enako delo enako plačilo, kar se je sčasoma tudi doseglo. Danes pa imamo plačo urejeno enotno po službenih letih, drag. doklade pa po krajevnem sistemu. In že se oglašajo učiteljsvo ljubljanske okolice, da se ga naj uvrsti v isti draginjski razred, kakor je mesto Ljubljana, torej iz V. v III. Ne dvomno bo sedaj sledilo mariborsko okol. učiteljsvo in tako dalje vso okoliško učiteljsvo krajev v III, drag. razredu. Ni izključeno, da se v tem času ne oglasi celokupno uradništvo Maribora ali Ljubljane, zahtevajoč premestitev iz III. v II. drag. razred; logično mora okoliško učiteljsvo za ním. Temu zgledu sledeč, se bodo po vrsti oglasili vsi drugi kraji, vsi bodo vlekli za vrvice § 51. In tako bo šlo naprej brez konca in kraja. Kar se tiče draginje same v raznih krajih, naj navedem kot primer sam sebe. Služboval sem dolga leta v hribih, daleč proč od prometa, gledališča, zdravnikov in drugih enakih naprav. Z mestnimi tovariši sem si bil v toliko enak, da smo vsi iedli zemljo po dva kraicaria. Razlikovali pa smo se v tem, da je bila njihova zemlja sveža, prhka, bela in okusna, moja pa stara, žilava, črna in kisla. Zdravnik je za vse enak. Razlika je samo ta, da mestni tovariši stopijo k njemu ali pa ga pokličejo k sebi prek ulice, jaz pa se moram z vozom k njemu peljati, ali pa voz ponj poslati. Meso jemmo vsi radi. Samo moj mestni tovariš dobi prvovrstno blago, ker je stalni odjematec, jaz pa, ki pošljem le od časa do časa, se moram zadovoljiti s slabšim. In še to spotoma na vročem solncu osmradi. Donašalec mora dobiti napitnico in povrh še po-pitnico. Mestni trgovec mi ne da ceneje blaga, kakor mestnemu učitelju. Razlika je samo ta, da ima mestni učitelj večjo, jaz pa manjšo draginjsko doklado. On stisne blago pod pazduho in je z njim v par minutah doma oziroma pri krojaču, dočim moram jaz plačati voznino na železnici ali pošti in še za voz ter ves čas sebe in voznika prehranjevati. Pot h krojaču je še povrh. Prej sem bil hribovski učitelj, sedaj pa sem okoliški. Gre za izoliranje dece. Prej si nisem mogel kupiti (se razume brez velikanskih režij), sedaj pa si ne morem, ker ljudstvo daleč proč od mest prideluje samo to in toliko, kar samo rabi, ker nima prilike za prodajo, v okolici mesta pa zopet vlečejo vse v mesto, tako da ne dobiš zopet nič. Hočeš, nočeš, moraš za ženo v mesto, ter tam kupiti od nje mleko, sir, jajca, maslo, sočivje. Ko sem se preselil na okoliško šolo, nisem dobil v celi vasi, ki šteje okroglo 130 h.

števil, niti enega mernika krompirja. Moral sem v mesto, kjer ga je bilo dobiti na vozove. Iz tega sledi, da se učiteljem v mestu bojiše godi nego podeželskemu, ne glede na višjo draginjsko doklado in ne glede na maloštevilne otroke v posameznih razredih. To priznava tudi Radojevičev načrt čl. 142. Pravim: osnovne plače naj nam zvišajo času primerno, odgovarjajoče življenjskim potrebščinam uradnika po službenih letih na podlagi pravoreka: za enako delo enako plačilo, ostanemo pa naj rodbinske in stanarinske doklade!

— vik — ec.

— Gradinjski spomenik. Učiteljsvo konjiškega okraja je prispevalo za Gradinjski spomenik 131 Din. Denar smo naložili v naši hranilnici. Zbirka znaša sedaj 416 Din.

— Včlanjene učne osebe učiteljskega društva za mariborski šolski okraj so darovale 1229 Din 80 p za gladujoče v Rusiji.

— Za otroško predstavo (Iz gledališke pisarne), ki jo priredi tukajšnje dramsko gledališče v soboto, dne 27. maja t. l. ob dveh popoldne za izvenljubljanske šole, so do sedaj rezervirana mesta za sledeče šole: Domžale 100, Preserje 100, Horjul 80, Log 55, Št. Vid 61, Jezero 30, Blatna Brezovica 35, Drenov Grič 38, St. Jakob ob Savi 30, Dolsko 71, Mokronog 30. Prostora je približno še za 400 otrok, šolska vodstva, ki na proste prostore še reflektirajo, naj nemudoma sporoče upravi število udeležencev. Vstopnice se plačajo v soboto pred predstavo v knjižovodstvu. Otroci naj se zberó pod vodstvom učiteljev pred dramskim gledališčem, od koder jih odpelje gledališki reditelj na prostore.

— Usposobljenostni izpiti na drž. moškem učiteljsku v Mariboru v pomladanskem roku 1922, so imeli sledeče uspehe: a) Meščanskošolski izpit, 1. skupina: Strauß Marija in Vilman Cecilija; b) Ljudskošolski izpit: Stranjšek Angela, Irgolič Roza, Komavli Irma, Pirjevec Andrej, Kraševc Olga, Kraševc Vida, Porekar Vlado, Predan Zvonko, Bartol Marija, Kogelnik Roza, Budinek Jožica, Bratina Rezika, Kavčič Franc, Pivec Maks; c) Dopolnilni izpit za ljudske šole: 13 kandidatov in kandidatnj; d) Specijalni izpiti: Sekula Martina, Muršec Ivan, Chvatal Frida (telovadba), S. Mr. Simfonza (Marija) Kovačič (srbohrvaščina kot predmet na ljudskih in meščanskih šolah); d) Reprobiranih: 7 kandidatov in kandidatnj.

— Smrtna kosa. V četrtek 18. maja je umrl po daljšem bolehanju tu v Ljubljani Ivan Strehovec, učitelj v p., star 76 let. Služboval je tekó štirideset let v devetih krajih, na Gorenjskem, Notranjskem in Dolenjskem, ko je bil pred desetimi leti v Adlešičih upokojen. Ker o njegovu smrti ni bilo odnikoder nikakega obvestila, se njegovega pogreba bližnji prijatelji in tovariši žal nismo udeležili. — k.

— Maturanti goriškega učiteljskega 1912. Predlogi glede praznovanja desetletnice naj se sporoče podpisane, V. Čopič, Zagreb, Peščenica, vila Weber.

— Škocijan pri Mokronogu. Mladina tukajšnje šole je nabrala za birhe neodrešenim bratcem in sestricam 217 Din 25 p. Razpečala je tudi 100 srečk »Kot jugoslovanskih sester« ter nabira prav pridno znamke za »Jugoslovansko Matico«. Prireja na tudi gledališke predstave, ki prav lepo uspevajo.

— Zahvala. Pevski zbor drž. učiteljskega v Ljubljani se tem potom najsrečneje zahvaluje vsem, ki so pripomogli h

koncertu, ki se je vršil dne 7. t. m. v Logatcu. Predvsem pa izrekamo svojo zahvalo nadučitelju v Logatcu, g. Štravsu, ki je s svojo veliko požrtvovalnostjo mnogo pripomogel k dobro uspešnemu koncertu. — Pevski zbor drž. učiteljskega v Ljubljani.

— Vestnik učit. ženskih ročnih del. »ŽENSKA ROČNA DELA IN UČITELJICE«, (Piše: R. S.) (Dalje.)

Kako naj se uk v šivanju reformira. Meni se zdi sedanji učni načrt obor — le število šol, na katerih se predpisana snov vsako leto res predela, bi naj ustrašilo. Temu številu napovevno boj in reformo!

Malokje imajo na šolah učne pripomočke in nazorila za uk v šivanju. Knjige, iz katere bi se učenke učile poleg praktičnih poizkusov pri krojevanju in šivanju, sploh nimamo. Tu naš čaka mnogo dela!

Že Hillardt-Stenzinger povdarja potrebo, da bi šolski zakon sprejel v učni načrt r. d. izdelovanje preprostih oblek, ker po deželi nimajo deklice po izstopu iz šole več prilike učiti se šivanja oblek.

Ta uk bi bil mogoč le tedaj, ako bi znale deklice dobro izdelovati vsakovrstno perilo, ter šivati na šivalni stroji. Šivanje na stroji je bolj praktičnega nego vzgojnega pomena. Bilo bi na mogoče naučiti deklice tega dela približno tako kakor preje.

Izvedljivost stremljenja Hill.-Stenz.-jeve zavisi tudi od mode. Naj li šola šiva morda obleke no spačni mod, ki se je vgnezdila po večini naših krajev? Naj pomaga s tem kvariti čut do lepega, mesto da bi ga negovala? Lepo je le tisto, kar je tudi primerno razmeram. Ali pa naj uči šola izdelovat obleke po pariški modi? Moda je kapricna! V sled prevelike menjave in raznoterosti je v naši narodni šoli nemogoča. Kratko odmerjen čas, 2—3 tedenske ure in veliko število učenk izključita zasledovanje mode in individualen pouk.

Še druge ovire so. Ženski poklici se množijo. Šivanje oblek je postalo stroka zase. Kmetica si ne šiva sama oblek. Rajši poseje zelenjave ali, kak peteršilj med korenje in z izkupom plača šiviljo. Tudi svoji dekl dovolj uporabljati nekaj zemlje v enak namen. Viničarka dela istotako. Žene, ki izvršujejo druge poklice, od tovarniške delavke do doktorice, tudi ne šivajo same svojih oblek. Vse te žene pa morajo znati šiviljam dopovedat, ukazat. Ko bo obleka že potrebna popravila jo bojo znale lepše in boljše popraviti in krpati, ako razumejo kaj o kroju in šivanju oblek. Velikega pomena je ta uk v krajih, kjer se nosi narodna noša. Tovarišice imajo tam krasno polje za svoje delovanje.

(Konec prih.)

Vestnik meščanskih šol.

MEŠČANSKA ŠOLA ZAPOSTAV-LJENA?

Kakor čujemo, je vojno ministrstvo odredilo glede priznanja dijaškega roka v vojaški službi sledeče: dijaški rok se dovoli absolventom dvorazr. drž. trgovskih šol; pa ne vsem, samo tistim, ki so pred vstopom na trg, šolo absolvirali štiri razrede gimnazije ali realke, ne pa tistim, ki so absolvirali četrti razred meščanske šole.

vesela in pričela delo z neutrudljivo marljivostjo. Volja tvoja je bila močna, a telo je bilo preslabo. 10. oktobra si zopet nastopila dopust in počasi si opešala. Še vedno neutrudljiva v skrbi za svojo družino, nisi hotela veliko slišati o svoji boleznini in iz vsakega tvojega vprašanja je zvenela le skrb in ljubezen za svoje drage. V trpljenju tako potrpežljiva, si hotela prenesti vse bolečine samo, da bi lahko ostala pri svojih ljubih. Nisi se mogla ločiti od njih, nisi mogla tako sama nastopiti dolge poti v večnost. In glej! Mala hčerka se ti je rodila in oznanjala s slabotnim glasom, da živi. Morda je slutila mala Anica, da je mamici pot presamotna. Nastopila je to pot par ur pred tvojo smrtjo, čakala kot mežen angeli pri vratih večnosti nate, stisnila se v tvoje mehko naročje in te potolažila: »Mamica, jaz sem pri tebi!« Ida! Težka je bila tvoja ločitev od moža in otroka, vendar si umrla v zavesti, da si bila najsrečnejša žena. V tvoji duši naj bo izbrisana boleost ločitve in naj živi v njej le največja sreča.

Smatramo, da je taka odločba mogoča le ob nepoznanju razmer. Kajti sprejemni pogoji za gimnazijo in realko so mogoče še rahlejši nego za sprejem v meščansko šolo. Obseg snovi meščanske šole pa brez dvoma vsaj po svoji vrednosti za življenje daleko nadkriljuje snov nižje gimnazije oz. realke. Dočim poda meščanska šola zaokroženo snov iz vseh najvažnejših panog človeške vednosti in ročnosti, poda nižja gimnazija oz. realka le boli torzo, ker je nač v učnem načrtu teh srednjih šol, da izžine ta torzo šele s poukom v višji gimnaziji oz. realki.

Nasproti tej veliki prednosti pa izkazuje meščanska šola samo eno »slabo stran«. Ta je, da nima kot obvezni predmet nobenega tujenarodnega jezika. O mrtvih jezikih ne bomo izgubljali besed. Glede živih jezikov pa konstatiramo, da je vsaj eden izmed tujenarodnih s precej visokimi zahtevami obvezen na trg. Šolah, da morajo torej absolventi mešč. šol, če hočejo uspešno obiskovati trg, šolo, na vsak način že priti v dotičnem jeziku vsaj nekoliko »podkovani«.

O vrednosti različnih tipov šol za praktično življenje govore itak uspehi, ki jih absolventi izkazujejo. Tako vidimo, da niso na trgovskih šolah absolventje mešč. šol med najsilnejšimi dijaki, nasprotno dokazujejo za umevanje praktičnega življenja skoro več spretnosti nego absolventi predvsem humanističnih nižjih gimnazij. Zgoraj navedeno zapostavljanje mešč. šole je zato očitna krivica, ki jo še bolj osvetljuje dejstvo, da nižja gimnazija oz. realka pripravlja za višjo gimnazijo oz. realko, dočim pripravlja mešč. šola za strokovne šole. Trgovska šola je strokovna šola, in njeni absolventi, ki imajo programatično predizobrazbo, naj bodo zapostavljeni pred tistimi, katerih predizobrazba smeri drugam?

Pozivljamo višji šolski svet in sploh prosvetno upravo, da izposluje v interesu prizadete mladine vse pravice, ki gredo meščanski šoli.

Obrtno nadaljevalne šole.

—o Zbornični prispevki obrtnim in trgovskim nadaljevalnim šolam. Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani je dovolila sledeče prispevke obrtnim in trgovskim nadaljevalnim šolam: 1. Zbornični prispevki obrtnim nadaljevalnim šolam za leto 1922. Obrtnim nadaljevalnim šolam v Murški Soboti se dovoljuje 2000 Din (8000 K), Ormožu 2000 Din (8000 K), Mengšu 2000 Din (8000 K), Konjicah 1500 Din (6000 K), Ljutomeru 1500 Din (6000 K), D. M. v Polju 2000 Din (8000 K), Brezicah 1000 Din (4000 K), Radovljici 2000 Din (8000 K), Slovenjgradcu 1800 Din (7200 K), Ribnici 1500 Din (6000 K), Slovenski Bistrici 1000 Din (4000 K), Št. Juriju ob j. ž. 1000 Din (4000 K), Šmarjah pri Jelsah 1500 Din (6000 K), Šmartnem pri Litiji 2000 Din (8000 K), Trbovljah 1700 (6800 K), Št. Vidu nad Ljubljano 3500 Din (14.000 K), Trzinu 2500 Din (10.000 K), Toplicah pri Zagorju 2000 Din (8000 K), Zalcu 1500 Din (6000 K), Žireh 2000 Din (8000 K). — 2. Zbornični prispevki trgovskim nadaljevalnim šolam za leto 1922. Trgovskim nadaljevalnim šolam v Celju se dovoli 1800 Din (7200 K), Ljubljani 3000 Din (12.000 K), Ptuj 1800 Din (7200 K). — 3. Zbornični redni in izredni prispevki obrtnim nadaljevalnim šolam za leto 1922. Dovolj se obrtno-nadaljevalni šoli v Celju redna podpora 5000 Din (20.000 K), izredna podpora 2000 Din (8000 K), Ljubljani redna podpora 13.000 Din (52.000 K), izredna podpora 5000 Din (20.000 K), Mariboru redna podpora 7500 Din (30.000 K), izredna podpora 2500 Din (10.000 K), Ptuj 1800 Din (7200 K), izredna podpora 2000 Din (8000 K), Kranju redna podpora 3000 Din (12.000 K), izredna podpora 500 Din (2000 K), Novem mestu redna podpora 2000 Din (8000 K), izredna podpora 500 Din (2000 K). — Vsi prispevki so se dovolili z določilom, da je vsaj 50% teh podpor porabiti za nakup učil in drugo potrebščino šole za pokritje stvarnih potrebščin (kurjave, razsvetljave in postrežbe), eventualno, ako so ti izdatki kriti, za doklado učiteljskim honorarjem. Te podpore, ki se izplačajo takoj, ko predložijo redno pobotnico, veljajo samo za tekoče šolsko leto, in šole do 31. decembra t. l. nimajo od zbornice ničesar več pričakovati. Tudi veljajo višine podpor samo za to leto in ni obvezna za prehodna leta.

Naše narodno prosvetno delo.

—p. Šolski salonski orkester. Iz Slovenjgradca nam poročajo, da je bil pod vodstvom tov. Šerba ustanovljen tam šolski salonski orkester, ki mu da neiz-

merno truda, a se obilo poplača. Ljudstvo je navdušeno in je prispevalo pri prireditvah v šoli nad 10.000 K za šolske svrhe: šol. ljud. knjižnice, oder itd. Če bo šlo tako naprej, ne bomo mogli govoriti ne o nasprotnikih šolstva, ne učitelstva.

Šolske ljudske knjižnice.

—pk Prekmurje. Sv. Jurij p. Rogasčevci. Tu se je ustanovil »Piparski klub«, ki si je nadel prelepo nalogo, da pomore na noge novoustanovljeni šolski knjižnici ob enem podpira »Jugoslav. Matico«. Klub ima dosedaj čez 60 članov-piparjev. Društvo si je postavilo v program, da začne s primernimi igrami. Kot odsek »Piparskega kluba« se ustanovi tudi bralno društvo. S tem je položen temelj narodnemu razvoju ob naši naisevernejši meji tik Burgenlanda. Društvo obeta lepo prihodnost, ker vlada zanj veliko zanimanje. Upajoč, da znate ceniti pomen probujajočega se narodnega življenja ob meji, apeliramo na Vag tovariši, da društvu priskočite na pomoč s kako knjigo. Za Prekmurje naj vlada malo več zanimanja! Upam, da ta prošnja ne bo samo glas vprijočega v puščavi. — Lazar Tone.

Šolski odri in pevski zbori.

—po Murska Sobota, državna šola. Otroci v Murški Soboti so uprizorili šolsko predstavo pod vodstvom gospe učiteljice Matilde Prelogove in gospoda učitelja Josipa Čučka. Na vzporedju so bile deklamacije in igra »Šivlja Klara«. Bilo je vsestransko zanimanje in uspeli v vsem zelo zadovoljiv. Gospa Prelogova, ki je imela z vajami mnogo truda, je z uspehom lahko zadovoljna. Njej, kakor tudi drugim, ki so pomagali pri uprizoritvi, se izreka tem potam največja zahvala. Pričakujemo, da nam bo kmalu zopet prijetna prilika, da se vidimo pri slčni prireditvi. Saj pričajo take prireditve z neodoljivo silo o vztrajnosti in razumnosti naših vrlih narodnih delavcev in o sijajnem uspehu narodne vzgoje in širitve narodnega duha.

—po Igra »Prstan« v Murški Soboti. Otroci iz osnovne in meščanske šole ter gimnazije so uprizorili igro »Prstan«. Uprizorili so jo vdrugič v veliko zadovoljstvo poslušalcev. Žal, da tokrat ni bilo toliko obiska kot prvič. Nad vse je očarala divna umetna razsvetljava v gozdu, res kakor v bajnem kraljestvu palčkov.

—po V Črnomlju je priredila šolska mladina 14. t. m. v Lacknerjevem hotelu štiriidejanko: Kralj Matjaž. Mični škrat gozdni razuzdanček, je tako brezskrbno igral, da ga je bilo veselje gledati. Tudi Ivan in ostali so spretno pogodili ulogice, najsibode govorne, kakor tudi pevske. Gledalcem se je kar čitalo zadovoljstvo iz obraza. Dvorana je bila polna. Hvala učitelstvu za trud!

—po Slovenjgradec. Tukajšnja osnovna šola je priredila 21. t. m. igro »Šivlja Klara«. Otroci so igrali izborno. Najbolj je ugajal ples vil in nastop palčkov. Tretje dejanje je pa prekratko in prazno. Tov. Tončki Vaupotovi se je zahvaliti, da je olepšala igro s plesom vil in palčkov. Nad vse okusne kostume je sešila tov. Linčka Vrečkova. Medodmori je nastopil prvič šolski salonski orkester, broječ 16 učencev in sicer klavir, harmonij, bobni, bas in 11 vijolin. Vadil jih je tov. Josip Šerbec. Igrali so izborno in aplavz ni hotel ponehati. Sijajen čisti dobiček 2500 Din t. j. 10.000 K se uporabi za knjižnico in za učila. Največ dohodkov je dal srečolov, ki ga je vodila tov. Milka Dularjeva.

Književnost in umetnost.

—k JEDNA ANKETA. »SRPSKI KNJIŽEVNI GLASNIK« otvorilo je anketo o »srpsko-hrvatskim odnosima«. Mislimo, da nam čitatelji »Uč. T.« ne če zameriti i predbaciti, da se upličemo u politiku, ako se i mi zanimamo za tu anketo. Ne če i ne smi! Jer to »pitanje« nije nikako politično, nego je državno, a nije ni srpsko-hrvatsko, nego je uopće jugoslavensko, te ono mora da zanima sav naš javni život, sve radnike, kojima leži na srcu interes države, njezino uređenje, državno jedinstvo, jugoslavinstvo. Kažem mora, ier je to »pitanje« rana celoga našeg tela i celo telo zbog te rane trpi i muku muči. Iza to moramo, da to pitanje uzimemo kao zajedničko, naše, jugoslavensko, i da ga rešavamo svi. Ali ne sa pretenzijom, ne subjektivno, temperamentno i površno i ne — bez ljubavi! Onako, kako interes zajednice zahteva, onako, kako to može i mora da zahteva brat od brata!

I mi narodni učitelji, koji smo pozvani, da delujemo na uspešnoj i trajnoj konsolidaciji sve naše države, mi, koji

smo svaki dan s narodom i u narodu, mi, koji živimo i radimo za Jugoslaviju i zbog Jugoslavije, i mi smo pozvani, da to pitanje rešavamo i da pridonosimo nešto za umirenje i pomirenje duhova. Mi sa svoje strane ne verujemo, da to »pitanje« postoji onako, kako bi to neki hteli! A tako misle, uvereni smo, i mnogi drugi učitelji, koji imaju prilike, da se osvedoče, kako narod ne misli onako, kako to stanovita gospoda hoče da misle i tumače, kako ti odnosi u narodu nisu napeti, nego je zlo, što te odnose stanovita kratkovidna i ambiciozna gospoda napnju, kvare.

Ali, ako srp.-hrv. pitanje ne uzimamo kao posebno pitanje, mi ipak vidimo, da ima neko zlo, koje državni brod ustavlja, te mu ne dá, da svom snagom, bujom parom zaplovi! Mi smo učitelji svesni svoje narodnosti, svojega potpunog i čistog Jugoslavinstva, a svesni smo i svoje dužnosti kao učitelji i Jugoslaveni, tako te nama raznih lekcija u tom pogledu ne treba. No da čitavci »Uč. Tov.« vide, kako o tim odnosima misle nekoi naši umnici, ugledniji javni radejci, donosimo ovde, po našem mišljenju, najmarkantnije točke iz njihova naziranja, a za dobro rešenje »srp.-hrv. spora«.

(Dalje prihodnjč.)

—k Sifinga, drama v štirih dejanjih. Spisal E. Gangl. Svoji sestri Vilmi posveča to knjigo E. G. »Kako resnična je tista stara pravljica o Sifingi, ki je ležala ob morskem cesti, ki je potnikom dajala uganke in je potem potnike raztrgala, ako niso znali uganke rešiti.« — »Taka Sifinga je to naše življenje za vse ljudi in za vse človeške družbe. Priroda je kakor Sifinga nebeška, ljubezniva in nežna, ima obličje in prsi boginje, končuje pa s kremplji in telesom levinje...« — Dejanje se vrši v stanovanju suplenta Poljaka in njegove žene Katke. Poljakova volja je zaradi prezgodnjega zakona in borbe za kruh omagala, da bi napravil izpite. Dičila ga je velika ljubezen do pokojne matere. Žena Katka, dve leti starejša od njega, je čutila nesrečno v zakonu, ker ji je vzbujala velika ljubezen moža do matere zavist in ker ni imela otrok: »Iz omotice prvih dni — dni ljubezni. Kako lepa je bila — polna upanja, polna pričakovanja! Da, dvignila sem se iz nje, ko sem spoznala resnico, ko sem videla, da je laž, prevara, brezupnost...« Prijateljica Lina, ki je dospela ravno v najkritičnejšem trenutku v rodbinski krog, ji pokaže realno pot zakonskega življenja: »Iz omotice, iz sladkosti prvih dni vendar ne drži pot do laži, prevar in brezupnosti, ampak do resnosti, do spoznanja resničnega položaja. Iz sanjivosti do prevdarka, iz ljubezenske onemoglosti do dela in vstrajanja... Vstala bi in se dvignila! V ljubezni ali vsaj v ljubeznivosti bi se nagnila k niemu. Bila bi mu prijateljica, podpornica, tovarišica. Malo je ljubezni, ki bi ostale velike in stalne. Ampak zaupnost ostane — sanje se pretvorijo v realnost, bi rekla. Vnemala bi ga, izpodbujala, delala z njim — študirala... Sufilirala jakost, če bi omagoval. Bojevala bi z njim isti boj, dobojevala bi zmago sebi in niemu...« — Filozof Pelko, ki je stanoval pri Poljakovih se je udal lahkomišelnemu življenju, jurist Kosirnik, ki je dokončal svoj študij, mu je bil »živa vest«. Lina mu je bila Sifinga, ki mu je pokazala pot v drugo življenje, postavila mu je ceno, da si jo pripori. A že prvi koraki so mu bili težki na novi poti... — V ta kaos nesreč je prišla sestra Poljakova, 19 letna Anka, nezakonska mati. Njen otrok je vzbudil v nesrečni ženi Poljakovi bolestin in zavist, hotenje — biti mati. To jo je dovedlo do nepremišljenega dejanja, katerega žrtev je postal nesrečen otrok. —k.

—k Knjižnica zdravstvenega odseka za Slovenijo, št. 3. Boj alkoholu! Spisal docent dr. Ivan Robida. »Divje narode je alkohol v najkrvavejšem času iztrebil, a tudi nas uničuje, seveda nekoliko počasneje, a zato nemanj zanesljivo. Sam povzročujoč celo kopo bolezni, pripravljaj drugim pot, zmanjšuje odpornost posameznikov in rodu napram infekcijam in intoksikacijam ter boleznim in okvaram sploh, zvišuje torej bolehnost in umrljivost, uničuje deco, zmanjšuje plodovitost, razplemenja in oslablja zarod, moti mir in red, izpodkopuje moč države, razieda rodbinsko življenje, uničuje pravost, zakrivlja nebroj zločinov in nesreč, ubija blagostanje in narodno bogastvo, spravlja posameznike in cele rodbine v propast in pogubo ter dovaja in tira najširše sloje v bedo«, tako zaključuje dr. Robida svojo knjigo — in to nam pove vse!

—k »Popotnik«, pedagoški in znanstveni list, št. 3.—4. Vsebina: Razprave: 1. H. Družovič: Dve glavni nalogi šolskega pevskega pouka. 2. Anica Černe: O Zupančič kot mladinski pesnik. Iz šolskega dela: 1. Ana Pfeifer: Elementar-

ni pouk v čitanju in pisanju na podlagi samodelavnosti. (Dalje.) 2. Vlado Rojec: Kmetijsko risanje. Telesna vzgoja: 1. Dr. Ljud. Pivko: Učni načrt redovnih vaj. 2. Fr. Grm: Higijena govora. (Dalje.) Razgled: A. Slovtvo, J. J. Filipi: Neivolnejši způsobu kreslilské, (Drag. Humeck). — E. H. Kaškađamova-M. P. Majstorovič: Metodika osnovne nastave crtanja. (Flerè). — Jos. Suchy: Staroinđijske pripovedke. (—è). — Da se upoznajo. (Mil. R. Majstorovič). — Iz pedagoške literature, B. Časopisni vpogled. Prerod. C. To in ono. C smotru narodne šole. (Pav. Flerè). — O potrebi bibliografije pedagoške literature Slovenaca, Hrvata i Srba. (Mil. R. Majstorovič). — Pritožbe staršev. (F. V.) — Kaj se zahteva za sprejem v srednjo šolo. (F. V.) — K III. mednarodnemu kongresu za moralično vzgojo v Ženevi. — Drobne pedagoške novice. — Filozofski slovar. (Dr. Fr. Derganc).

—k Zvonček, št. 5. Vsebina: Tone Gaspari: Tolažba. Pesmi. Jos. Vandot: Kekec na volčji sledi. Planinska pripovedka s štirimi podobami, Jernej Popotnik: Jadrnice v solncu. Povest. Fran Erjavec: Kitajske narodne pripovedke. Fr. Ločniškar: Dete in luna. Pesem. Poslušam lepe pripovedke... Podoba. Fr. Rojec: Za domači muzej. Poučni spis s podobo. Ivan Albrecht: Pika ziblje. Pesem. Pouk in zabava. Kotiček gospoda Doropoljskega.

Naša gospodarska organizacija.

—g Neratov temeljni kamen za Učit. dom v Mariboru razveseljivo raste od dne do dne. Kljub ogromnemu kulturnemu in društvenemu davku, ki ga plačuje učiteljstvo v sedanjih časih, vendar ne pozablja sebe. Iz vseh krajev mariborske oblasti se vračajo nabiralne pole, iz katerih je razvidno, da darujejo posamezniki povprečno od 5—10 Din. Neka dvo-razrednica je darovala celo 65 Din! Časi taki zavedni požrtvovalnosti! Iz darobode pa tudi razvidno, da znamo ceniti svojega toliko zaslužnega pokojnega tovariša, ravnatelja Nerata. Vsa vodstva pa, ki se do sedaj še niso odzvala, prosimo da prvega pri izplačilu prejemkov ne pozabijo naše nabiralne pole. Darila se bodo priobčila po okrajih, kakor hitro dobimo nab. pole vrnjene. Pravila za Učit. dom so že vložena. Kakor hitro bodo odobrena, se vrši o primernem času ustanovni občni zbor. Pravila se niso mogla dati v pretres posameznim društvom, ker bi se bila zaveda zavlekla. Pomoč je pa nujna. Sicer so pa pravila le formalnost, kateri se lahko vsak čas zadosi. Glavno je smotreno in požrtvovalno delo nas vseh. — Pripravljajni odbor.

—g Rezervni sklad. Prostovolni organizacijski davek — 1922. (Sklep upravnega odbora Zaveze z dne 27. decembra 1918.) 8. izkaz, 80 Din: Učiteljstvo — Gornja Radgona. Prispevali so po 10 Din: Ana in Karel Mavrič, Marija in Anton Kovarčec, Berta in Lojze Menhart, Marija Dominkuševa in Nada Mihačičeva. 35 Din: Učiteljstvo v Kostanjevici — zbrano pri okrajni učiteljski konferenci. Bravo, vrli tovariši in vrle tovarišice! 30 Din: Učiteljstvo na okrajni učiteljski konferenci v Mokronogu — v priznanje referentoma tovarišici Štupici in tovarišu Rojcu. Bravo, vse hvale vredno! Pogrnajte vsi zavednost in delavnost učiteljstva teh dveh okrajev na vseh zborovanjih in konferencah! V splošnem pa rečem, da se naša stanovska zavednost razvija lepo — kar je nam v čast. Le tako naprej! Zdravo! — Današnji izkaz 145 Din. Prej izkazanih 6999 Din. Skupaj 7144 Din. — Ivan Petrič, Ljubljana, VII., Gasilska cesta 172.

Iz naše stanovske organizacije.

Gibanje okrajnih društev v Sloveniji.

+ RADOVLJIŠKO OKRAJNO UČITELJSKO DRUŠTVO IMA SVOJE POSLEDNJE ZBOROVANJE v tekočem šolskem letu dne 3. junija t. l. (sobota) v Bohinjski Bistrici takoj po prihodu vlaka. Referira tov. Valko Razingar o risanju v osnovni šoli. Protireferent je tov. Iv. Šega. Glede kosila je treba javiti tovarišici Ruži Majcen v Boh. Bistrici.

+ SAVINJSKO UČIT. DRUŠTVO ZA VRANSKI OKRAJ ZBORUJE dne 2. junija ob 9. uri v Lokah. Poleg običajnih točk predavajo g. okr. nadzornik Černe »O medsebojnih odnosajih učiteljstva«, tovariš Mejovšek o kmetijsko-nadaljevalnih težajih in tov. Urek o načrtu novega zakona za državne name-